

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 24

16. lipnja 2016.

cijena 200 Ft

Foto: Kristina Goher

4. – 5. stranica

Spomendan u Aljmašu

6. stranica

„Kronični lažljivci“

9. stranica

U Pustari

14. stranica

Komentar

„Sve je lako kad si mlad...“

„Sve je lako kad si mlad / Svako odijelo bolje stoji / Ma svaka rana manje boli...“ pjevaju Prljavci, pa katkad i ja. Možda ovako ili slično zamišljamo današnji život mladih. Često se pitamo, pa gdje su? Susrećem ta mlada lica na školskim, na državnim natjecanjima – bilo da su ona u organizaciji HDS-a ili s mađarske strane – ili na raznim kulturnim prigodama. Vrsni su oni interpretatori hrvatskih stihova, izlagači na hrvatskome jeziku, glazbenici, športashi, plesači, pjevači, slikari, pjesnici... Natjecanje Croatiada potiče godišnje šeststotinjak polaznika hrvatskoga jezika i književnosti (kazivanje stihova, crtanje, izlaganje projektnih tema, kazališne družine), na državnome natjecanju srednjoškolaca ove školske godine sudjelovalo je umalo dvadeset i dvije tisuće srednjoškolaca iz petsto osamdeset srednjih škola, među njima su i pečuška i budimpeštanska Hrvatska gimnazija, na državnome natjecanju osnovnoškolaca, također ove školske godine, umalo tisuću sudionika, iz sto osnovnih škola, među kojima su lukoviška, serdahelska, koljnofska, salantska, četarska, šeljinska, tukuljska, keresturska, pečuška i budimpeštanska hrvatska škola. Mladi sudjeluju na svim tim natjecanjima kako bi odmjerili svoja znanja, ali i oni sami znaju gdje se nalaze na ljestvici i onda kada su pogrešno odgovorili, ili kada su bili u najboljoj formi. Žive suludim ritmom, i u jako zahtjevnome svijetu. Najslikovitija usporedba za taj svijet mogao bi biti primjer: kada kupiš najnoviji model pokretnoga pametnog telefona, i za tjedan dana taj model je već zastario. Nedorečena je ta priča o natjecanjima i natjecateljima, o darovitim učenicima. Zašto se ne brine o darovitim na državnoj razini, primjerice neka se utemelji zaklada za njih... Vjerujem, jedini je put i smjer k našem opstanku briga i skrb o darovitim hrvatskim učenicima, srednjoškolcima i studentima na državnoj razini. To već dugo godina rade pojedine hrvatske samouprave. I molim vas, nemojte navoditi primjere na moju usporedbu s pametnim telefonom, kako im je to igrica, jer isto to radimo navečer i mi odrasli s daljinskim upravljačem za televizor.

Kristina Goher

Glasnikov tjedan

Dobro je vidjeti narodnosti kako u jednom brodu veslaju, u istome smjeru, i s jednim ciljem vuku vesla zajedno s ostalim mađarskim zajednicama. Već stoljećima živimo u Karpat-skome bazenu i kako bi ovaj suživot bio i nadalje plodan, potrebne su dvije stvari. Jedna je pripadnost crkvi, snaga vjere. Druga, i mislim da je jednako važna, sigurnost rodne zemlje, snaga rodne grude, kazao je državni tajnik Attila Fülöp na prvoj Nacionalnoj regati, na kojoj je uz brodove (ekipe) 29 naselja iz Mađarske sudjelovala i ekipa glasnogovornika točnije Narodnosnog odbora

i znanje odmjeravale u jedrenju i u gastronomiji, a tom su se poticaju pridružile i narodnosti koje žive u Mađarskoj.

Simeon Varga, glasnogovornik Bugara u Mađarskome parlamentu, kazao je da je ovo bila izvrsna prilika kako bi u jednoj opuštenuj atmosferi pokazali osobitosti kulture, glazbe i gastronomije narodnosti u

Mađarskoj.

Državni tajnik Fülöp pribivao je zadnjega svibanjskog dana predstavljanju hrvatsko – mađarskog rječnika koji je ugledao svjetlo dana u izdanju Izdavač – ke kuće Croatica. Croatica Neprofitno

poduzeće za informativnu i izdavačku djelatnost završila je svoj najveći projekt od utemeljenja, reče njezin ravnatelj. Zaista, posrijedi je projekt koji započeo davno, još za predsjedanja Mije Karagića Hrvatskom državnom samoupravom, prije dvanaestak godina. Stoga je i ravnatelj Croatice zahvalio poklon-rječnikom

trojici HDS-ovih predsjednika, dvojici bivših i sadašnjem na potpori koju su HDS-ove Skupštine iskazivale projektu u proteklom desetljeću. Tom je prigodom državni tajnik Fülöp kazao da je vlada taj projekt pomogla s tri milijuna forinti. Reče da jačanje i opstanak narodnosti uvjetuju tri temeljna stupca: crkva, samoupravni sustav narodnosti koji vlada pomaže i podupire svim sredstvima, i školstvo. Stoga je vlada i ove godine s 65 milijuna forinti pomogla obnovu Hrvatske škole Miroslava Krležu.

Branka Pavić Blažetin

Mađarska vlada pomogla je kulturnu autonomiju narodnosti u proteklih šest godina s više od 30 milijardi forinti.

Mađarskog parlamenta sa svojim brodom.

Povijesno iskustvo kazuje kako poštujući i pomažući jedni druge, „u jednom brodu veslajući“, možemo živjeti i napredovati. Stoga je vlada pomogla kulturnu autonomiju narodnosti u proteklih šest godina s više od 30 milijardi forinti, dodao je državni tajnik.

Koncem tjedna u Siófoku održana je prva Nacionalna regata mađarskih naselja. Cilj je organizatora stvaranje tradicije predstavljanja naselja iz cijele države, predstavljanje zajednica, međusobno upoznavanje. Ekipe su snagu

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

Svečana urudžba diploma i nagrada ovogodišnjeg OKTV-a

U predvorju budimpeštanske Gimnazije Zsigmonda Móricza 29. svibnja svečano su uručene diplome i nagrade najboljim srednjoškolicima, koji su postigli prva tri mjesta državnoga natjecanja srednjoškolaca školske godine 2015./16. Državni tajnik za opću prosvjetu Ministarstva ljudskih resursa Imre Sipos istaknuo je da je iz godine u godinu sve veća zainteresiranost za nadmetanja. Ove su godine najomiljeniji predmeti bili engleski jezik, biologija i matematika.

Ivana Martić, David Almaši i Timea Kohari

Školske godine 2015./16. natjecalo se umalo 22 tisuće srednjoškolaca, iz 25 predmeta – od prirodoslovnih predmeta, stranih jezika do umjetnosti – u 38 kategorija, iz 580 srednjih škola, odnosno više od polovice ukupnih škola u Mađarskoj. Državni tajnik za opću prosvjetu Ministarstva ljudskih resursa Imre Sipos istaknuo je da je Državno natjecanje srednjoškolaca najviši forum mađarskog sustava opće prosvjete pri izboru i njegovanju darovitih učenika. Kako reče, današnjega dana imaju što slaviti i škole, i održavatelji, i ministarstvo. Državni tajnik Sipos govorio je i o tome da će se osim istaknutih srednjoškolaca nagrađivati i oni ugledni profesori i znanstveni predavači, stručnjaci čiji je požrtvovani rad umnogome pridonio očuvanju, razvitku istaknutoga prosvjetnog rada u državi. Državni je tajnik naglasio da nije pretjerano kada se pedagoški rad opisuje kao poziv jer predati znanje novomu naraštaju odgovornost je i trud, ali istodobno i golema mogućnost. Istaknuo je da je nakana imati međunarodno priznat prosvjetni sustav, koji je dobrog glasa i koji će moći odgovarati na izazove današnjice.

Predsjednik Prosvjetnog ureda Zoltán Maruzsa istaknuo je da državna natjecanja označuju snažnost mađarske opće prosvjete i srednjoškolvstva. U završnicama državnih natjecanja nadmetali su se srednjoškolci iz 201 srednje škole, što je očit pokazatelj da se u više srednjih škola odvija nastava na visokoj razini te da se posebna pozornost posvećuje darovitosti i nadarenim učenicima. U sklopu svečanosti 110 srednjoškolaca iz 69 srednjih škola preuzelo je diplomu i nagrade za prvo, drugo i treće mjesto. Diploma i bonovi za knjigu uručeni su i Timei Kohari, gimnazijalki 11. razreda budimpeštanske Hrvatske gimnazije, za postignuto treće mjesto, Davidu Almašiju, gimnazijalcu 11. razreda pečuške Hrvatske gimnazije, za drugo mjesto i Ivani Martić, gimnazijalki 11. razreda pečuške Hrvatske gimnazije, za postignuto prvo mjesto prvo Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Pečuškim hrvatskim gimnazijalcima hrvatski jezik i književnost predaje profesorica Jelena Kis Kolar, na sveča-

nost ih je dopratio ravnatelj ove ustanove Gabor Győrvári, a budimpeštanskoj hrvatskoj gimnazijalki hrvatski jezik i književnost predaje profesorica Mirjana Karagić koja je i dopratila nju. Potom su u okvirima Nacionalnoga programa za darovite uručene nagrade „Odličan pripremni nastavnik“, što su dobili oni istaknuti pedagozi, predavači i stručnjaci koji već više godina uspješno rade s nadarenim đacima. Na priredbi su uručene i nagrade „Graphisoft“ tvrtke Graphisoft SE-a, koje je preuzelo dvadeset profesora matematike. Najbolji srednjoškolci iz njemačkoga jezika i njemačkog kao materinskog jezika, zahvaljujući Središnjici za inozemna prosvjetna pitanja (Zentralstelle für das Auslandsschulwesen), dobili su stipendije u Njemačkoj. Zaklada „György Balla“ za matematiku uručila je posebnu nagradu učeniku koji je postigao prvo mjesto na natjecanju iz toga predmeta u gimnazijskoj kategoriji. Ove je godine sedmi put uručena nagrada „Mladi geograf“ Mađarskoga zemljopisnog društva pobjednicima iz OKTV-a iz toga predmeta.

Čestitamo nagrađenim hrvatskim gimnazijalcima i njihovim profesoricama te im želimo mnogo uspjeha i ustrajnosti u životu!

Kristina Goher

ŠOPRON – Hrvatska samouprava grada Šoprona, Šopronsko hrvatsko kulturno društvo, Hrvatska matica Šoprona, Društvo Hrvati i Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije srdačno Vas poziva na XIV. Šopronske hrvatske dane, od 24. do 26. junija. U petak u 18 uri je svetačno posvećenje vitražnih oblokov u crkvi Sv. Ivana Krstitelja pri kom nastupaju Koljnofski tamburaši. U 19.30 svakoga čekaju „Vino i tambure“ u Rejpal hiži. Drugi dan u Rejpal hiži predviđena je prezentacija Regionalnih studijov VIII., a u 20 uri slijedi Koncert pod naslovom „Piano i tambura“ u Konferencijskom centru „Ferenc Liszt“. Sudjeluju TS Bondersölj i Albert Várad. Nedilja se začme svetom mašom u 16 uri u crkvi Sv. Mihovila, ku celebrira dr. Anton Kolić, a gosti su M. Š. Dora Pejačević iz Našica. Za mašom se ide u svečanoj povorki do Ringa, a gala program se priređuje kod pilja Blažene Dvice Marije u 18 uri. Nastupaju mališani iz šopronske čuvarnice „Duga“, tancoši koljnofske Dvojezične škole „Mihovil Naković“, TS Starci iz Šoprona, TS Bondersölj iz Koljnofa, Gosti iz Našica, KUD „Gaj“ iz Zaprešića i KUD „Mićevec“.

MARTINCI – U organizaciji tamošnje Hrvatske i Seoske samouprave, i ove se godine, u subotu, 25. lipnja, priređuje uobičajeno Ivanjsko veselje. Program počinje svetom misom u mjesnoj crkvi u 17.30. Zatim slijedi povorka kroz ulice sela uz pjesmu i ples folklorša u kojoj sudjeluju barčanski KUD Podravina, KUUS Suhopolje, KUD Drava iz Lukovišća, starinski orkestar Biseri Drave, ženski Pjevački zbor „Korjeni“ i pečuški Orkestar Vizin. U 20 sati je večera, a potom hrvatski bal; svira Gašo band i Podravka. U 21.15 je uprizorenje starih ivanjdanskih običaja.

Predstavljen Hrvatsko-mađarski rječnik

U Croaticinoj priredbenoj dvorani 31. svibnja predstavljen je Horvát-magyar szótár (Hrvatsko-mađarski rječnik), čiji su urednici Prodán Ágnes (Janja Prodan) i Barics Ernő (Ernest Barić). Ovaj veliki rječnik s 35 000 natuknica izašao je u nakladi Izdavačke kuće Croatica. Nazočne su pozdravili Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, zamjenik državnoga tajnika za narodnosne i civilno društvene veze Ministarstva ljudskih resursa Attila Fülöp i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

Ernest Barić, Janja Prodan i Čaba Horvath

Na svečanome predstavljanju pribivali su prvi tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislav Živković, prva tajnica toga diplomatskoga tijela Marina Sikora, zamjenik državnoga tajnika za narodnosne i civilno društvene veze Ministarstva ljudskih resursa Attila Fülöp, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, parlamentarni zastupnik Matija Firtl, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, voditelj odjela za narodnosne i civilno društvene veze Ministarstva ljudskih resursa Richárd Tircsi, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, njegova zamjenica Angela Šokac Marković, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Željko Jozić, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, ravnatelj pečuške Hrvatske gimnazije Gabor Györvári, ravnateljica budimpeštanske Hrvatske gimnazije Ana Gojtan te mnogobrojni uzvanici.

Nakon hrvatskih napjeva u izvedbi školskoga sastava budimpeštanske Hrvatske gimnazije, pod vodstvom Stjepana Dombaija, publiku je pozdravio domaćin, ravnatelj Izdavačke kuće Čaba Horvath. On je objavljivanje i predstavljanje Hrvatsko-

mađarskoga rječnika nazvao iznimnim događajem za njega kao Croaticina ravnatelja, jednako kao i za kolege i kolegice koji su nesebično uložili mnogo znanja, rada i slobodnoga vremena za hrvatsku zajednicu. Izradbu rječnika opisao je golemim i odgovornim dugogodišnjim vizionarskim radom, ujedno je i zahvalio svima na dobro odrađenome poslu. Posebno je zahvalio, ujedno i uručio primjerak rječnika urednici Janji Prodan, uredniku

Ernestu Bariću, suradnici Jadranki Gergić, tehničkom uredniku Lászlóu Vígu, tipografu Béniju Monokiju, za financijsku potporu zahvalio je Ministarstvu ljudskih resursa, izdanje je uručio zamjeniku državnoga tajnika Attili Fülöpu, Hrvatskoj državnoj samoupravi rječnik je preuzeo njezin predsjednik Ivan Gugan, te bivši predsjednici Mišo Hepp i Mijo Karagić. Nazočne je potom pozdravio zamjenik državnoga tajnika Attila Fülöp, koji je također zahvalio svima onima koji su sudjelovali pri izradbi ovoga djela, izdanja. Naglasio je da se često govori, ali i on smatra da svaka narodnost, posebice one u Karpatskome bazenu, ima ulogu mosta između svoje matične domovine i države u kojoj živi. Dodao je da je rječnik opipljiv i jako izražajan oblik tomu jer nema bolje poveznice među jezicima od hrvatsko-mađarskog ili mađarsko-hrvatskog rječnika. Sljedeći je govornik, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, istaknuo da hrvatska zajednica u Mađarskoj ponovno treba biti jako ponosna jer je rječnik plod znanja i truda pripadnika hrvatske zajednice u Mađarskoj. Urednici su hrvatski intelektualci, a i izdavačka je kuća hrvatska. „Ovaj će Hrvatsko-mađarski rječnik ispuniti veliku prazninu i pomoći mnogim znanstvenicima u svakodnevnoj komunikaciji i radu, za potrebne informacije na hrvatskom i mađarskom

Ernest Barić dedičira rječnik za Miju Karagića.

jeziku. Poznajući preciznost i profesorice Janje Prodan i profesora Ernesta Barića, siguran sam da će svi te informacije u ovome rječniku pronaći", reče među inima predsjednik Gugan.

Rječnik su publici predstavili njegovi urednici Janja Prodan i Ernest Barić. Govoreći o izdanju, urednica Prodan istaknula je da glavnina obrađenih natuknica pripada općeuporabnomu leksiku. Tako se u rječniku nalazi čitav niz riječi iz raznih područja suvremenog života, kao što je ekonomska, medicinska, poslovna i pravna terminologija, koja se do sada jedva ili nikako nije pojavljivala u rječnicima. Osim navedenoga vodilo se računa i o regionalizmima u široj uporabi te općepoznatim kolokvijalizmima, ali i žargonizmima. Rječnik je lišen nepotrebnih egzotizama, historizama, arhaizama, ali su uvrštene novotvorenice, pomodnice i oživljenice. Gdje god je bilo važno, navedeni su parovi riječi istoga i bliskoga značenja (sinonimi), te brojne uputnice kojima se pozornost korisnika dodatno usmjerava na riječi koje su po značenju povezane s riječi koju se objašnjava. Poprilična se pozornost pridavala pronalazaženju što točnijeg i boljeg mađarskog ekvivalenta, ako se ne bi ponavljale i povlačile stare pogreške, kakve se nalaze u nekim prethodnim rječnicima, a koje su nastajale primjenom takozvane copy/paste metode. Rječnik se temelji na skupu riječi što je urednicima dostavio Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu. U nastavku je urednica Prodan govorila o samom tijeku nastanka rječnika.

Urednik Barić u svezi s postojećim

hrvatsko-mađarskim i mađarsko-hrvatskim dvojezičnicima rekao je da sve više izbija u prvi plan praktična uporabljivost tih jezičnih pomagala, i to ne samo za uže „strukovnjake“ nego za sve širi sloj korisnika. Imajući u vidu upravo ovu činjenicu, jedna od važnijih, ako ne i najvažnijih zadaća koju su postavili pri osmišljavanju rječnika bio je izbor jezičnog skupa. Vokabular koji su dobili od Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu urednici su selektirali i nadopunjavali vodeći računa o reprezentativnosti izbora, i to u smislu da na odgovarajući način bude zastup-

ljen aktualni opći leksik hrvatskoga i mađarskoga jezika, a nastojalo se uhvatiti što više suvremenog jezika, ponajprije na pojmovima iz svakodnevne komunikacije izvornih govornika, otuda je ovaj rječnik presjek živoga hrvatskog i mađarskog jezika. Za oprimjerenje i naglašavanje leksičkih jedinica u hrvatskom dijelu rječnika korišteni su postojeći i elektronski korpusi uz dakako jednojezične i dvojezične rječnike. Zbog posebnosti razvoja i standardizacije hrvatskoga jezika smatra da su ispravno postupili kada su unijeli i leksičke jedinice koje su u općeuporabnom leksiku markirane na sasvim specifičan način. U rječniku će se naći i jedinice koje pripadaju raznim stilskim registrima, npr. lice prema facu, jesti prema žderati, papati i klopati, novac i lova, nabaviti pare prema žicati pare, doviđenja i bog itd. Napomenuo je da u hrvatskoj filologiji, pedagogiji i u jezičnom savjetništvu održava se mišljenje da „stranu riječ“ treba zamijeniti kad postoji dobra „domaća“ zamjena. U hrvatsko-mađarskom rječniku zastupljene su one riječi hrvatskoga standardnog jezika koje se danas u Hrvatskoj rabe u neutralnom značenju, a odražavaju njegovu purističku narav: izaslanstvo – delegacija – küldöttség – delegáció, računalo – számítógép – kompjuter, komputer, knjižnica – biblioteka, uz napomenu da kod riječi stranoga podrijetla ukazuje se na domaću, dakako ako postoji.

Nakon predstavljanja ravnatelj Čaba Horvath svakoga je pozvao u Croaticinu klupsku prostoriju na druženje i prijam.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA – U Kulturnom središtu „György Ciffra“ (XXII., Nagytétényi út 274 – 276) u petak, 17. lipnja, priređuje se glazbeno-kulturna priredba Narodnosni dan. U sklopu Dana predstavljaju se hrvatska i grčka narodnosna manjina. Od 17.45 mogu se kušati gastronomski specijaliteti dviju narodnosti, potom od 18 sati, na poziv Hrvatske samouprave XXII. Okruga, na priredbi gostuje andžabeška Plesna skupina „Igraj kolo“, koja nakon nastupa priređuje plesačnicu.

BUDIMPEŠTA – Usmeni maturalni ispiti srednjega stupnja u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji bit će 20. i 21. lipnja 2016.

BUDIMPEŠTA – Hrvatsko kulturno središte Croatica u srijedu, 22. lipnja, s početkom u 17 sati u galerijskome prostoru Croatica priređuje izložbu dječjih crteža naslova „Moja Hrvatska“. Postav čine najbolji uradci osnovnoškolaca nagradnoga likovnog natječaja Croatiada Hrvatske državne samouprave. Izložbu otvara HDS-ova zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković.

TUKULJA – U parku pokraj tukuljskog Općeprosvjetojnog doma u subotu, 18. lipnja, od 10 sati je Dan narodnosti i društvenih organizacija. Bit će cjelodnevni programi za svaku dob, vožnja konjskim zapregama, rukotvorne radionice, narodni plesovi i glazba, narodnosni kulinarski specijaliteti. Kod štanda gradske Hrvatske samouprave svojim se izdanjima predstavlja Izdavačka kuća Croatica, te na pozornici hrvatske plesne skupine.

BAJA – Sljedeća redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije održat će se 21. lipnja u županijskom Domu narodnosti, s početkom u 14 sati. Dnevni red: prijedlozi za županijska odličja; razno.

SANTOVO – Oproštajna svečanost osnovna razreda santovačke Hrvatske osnovne škole bit će 17. lipnja, s početkom u 17 sati. Od škole se oprašta 16 učenika razrednika Bariše Kovačeva: Albert Barna, Livia Beck, Kevin Burány, Karlo Fucin, Hedviga Gorjanac, Martin Grézló, Tamás Király, István Kolompár, Alexandra Koncz, Daniela Lázár, Richárd Pásti, Emil Sipos, Előd Szabados, Ilija Stipanov, Dorina Tréfás Tóth i Adrián Vőő.

BUDIMPEŠTA – Sljedeći susret Zajednice hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, bit će 21. lipnja, s početkom u 16 sati, u Croaticinim prostorijama.

Spomendan hrvatskoga pjesnika i svećenika Ante Evetovića Miroljuba u Aljmašu

Poštovatelji hrvatskoga pjesnika Ante Evetovića Miroljuba, koji je rođen 1861. godine u Aljmašu, a umro 1921. u Valpovu, gdje je i pokopan, okupili su se na svečanosti koja se u Aljmašu priređuje još od 1987. godine, a pokrenuo ju je bunjevački „Divan klub“.

U suorganizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i Bunjevačkoga „Divan kluba“, 3. – 4. lipnja u Aljmašu je održan već tradicionalni Spomendan hrvatskoga pjesnika Ante Evetovića Miroljuba.

Prvog dana u aljmaškome kulturnom središtu otvorena je izložba tavanškutskoga HKC „Matija Gubec“ s naslovom „Kalupi za trukovanje i njihovi otisci“. Predavači su bili autorica izložbe i profesorica tekstila Kata Suknović i povjesničarka umjetnosti Ljubica Vuković Dulić. Uslijedio je prikaz slamarske tehnike uz izlaganje slamarke Jozefe Skenderović. Narečena je izložba bila otvorena do 6. lipnja, a onda preseljena u Kačmar.

Sutradan, 4. lipnja, spomendan je počeo u parku pokraj župne crkve prisjećanjem i polaganjem vijenaca kod poprsja Ante Evetovića Miroljuba, kopije subotičkog kipa poznatoga hrvatskog kipara Ivana Meštrovića. U ime domaćina i organizatora okupljene je pozdravila Valerija Petrekanić Koszó, predsjednica Hrvatske samouprave grada Aljmaša. U svome prigodnom govoru dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković prisjetila se života i djela hrvatskoga pjesnika i svećenika. Svoje prigodne riječi završila je između ostalog stihovima Evetovićeve pjesme *Moje zvanje: „I ne trebam i ne želim nikad / U životu sebi većeg dara; Hrvatskoga roda ja sam pjesnik / i svećenik božijeg oltara. Za dom radim, za rod pjesme pišem / I moje i roda suze brišem.“* Svečanost su uljepšali aljmaški učenici, crkveni i pjevački zbor Bunjevačkog „Divan kluba“, koji su kazivali i pjevali Evetovićeve stihove, među njima i njegovu najpoznatiju, uglazbljenu pjesmu „Jorgovane, jorgovane...“, te predstavnici gostujućih KUD-ova u izvornim narodnim nošnjama. Svojom nazočnošću svečanost je uveličala generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga. Misu zadušnicu služio je tavanškutski župnik Franjo Ivanković, dugo godina redoviti i dragi gost aljmaških Hrvata Bunjevaca. On je u svojoj prigodnoj propovijedi uz ostalo istaknuo:

„Ante Evetović Miroljub i svojim pjesmama, i svojim propovijedima, i svojim pastoralnim djelovanjem zauzima se za širenje Bož-

Polaganje vijenaca kod poprsja Ante Evetovića Miroljuba

jeg kraljevstva svugdje gdje ga je providnost postavila. I prvo kroz te njegove predivne tekstove koje nam je ostavio zapisane, možemo iščitati dubinu njegove duše. Vjerujemo da je upravo ta njegova ljubav prema Bogu, i prema rodu, itekako ostavila trag u srcima ne samo Aljmašana nego i svih pripadnika našega naroda, a i drugih naroda među kojima je djelovao.“

Nakon mise u Kulturnom središtu priređena je I. aljmaška međunarodna smotra folklora pod nazivom „Sastanak folklornih skupina bez granica“. Kako uz ostalo reče predsjednica Valerija Petrekanić, susret je organiziran zato da se učvrsti suradnja s domaćim i prekograničnim Hrvatima, te da pojačaju i obogate svoj rad na polju očuvanja tradicijske kulture i materinske riječi. Naglasivši kako su ponosni što su bunjevački Hrvati, ali i da s rackim i šokačkim Hrvatima čine grane hrvatskoga stabla. Bogat i raznovrstan cjelovečernji program sudionika oduševio je Aljmašane i njihove goste. Uz domaće izvođače – KUD „Zora“, Pjevački zbor „Divan kluba“, dječji tamburaški orkestar – u programu su nastupili somborska Kulturna udruga „Vladimir Nazor“, Kačmarska bunjevačka udruga „Neven“, petrijevački KUD „Neven“, čikerijski KUD „Rokoko“ i tavanškutski HKC „Matija Gubec“, ispraćeni povremenim gromoglasnim pljeskom.

Dvodnevni program završen je hrvatskim balom koji je upriličen u Klubu B9, a za dobro raspoloženje pobrinuo se dušnočki Orkestar „Zabavna industrija“, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

Članovi aljmaškog KUD-a „Zora“

Najstariji hrvatski vrtić u Mađarskoj

Sedamdesetogodišnja neprekidnost narodnosnog odgoja na hrvatskom jeziku

Jedan od najstarijih vrtića u naseljima u Mađarskoj u kojima su povijesno živjeli Hrvati, jest kozarski. Osnovan je 1949. godine. Naime, krajem 1948. godine tadašnje Ministarsko vijeće jednoglasno je odobrilo osnivanje dječjih vrtića sa zanimanjima na hrvatskosrpskom jeziku u sljedećih deset naselja: Mohač, Kozar, Aljmaš, Sentivan (Felsőszentiván), Gara, Santovo, Kačmar, Bata-

nja, Lovra i Pomaz. Od tada do danas kozarski vrtić neprekidno djeluje i u njemu se odvija odgoj i na hrvatskome jeziku.

Danas je kozarski vrtić ustanova u održavanju tamošnje Seo-ske samouprave u kojoj se odvija odgoj na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku. Pohađa je 90-ero kozarske djece. Radi se u tri skupine, sa po dvije odgojiteljice u svakoj skupini, te se s velikim oduševljenjem provode i narodnosni zadatci, za što skrbe narodnosne odgojiteljice, na hrvatskom i njemačkom jeziku. U siječnju ove godine u vrtiću je radilo šest odgojiteljica, od kojih su četiri sa spremom narodnosne odgojiteljice, četiri dadilje, jedna pedagoška pomoćnica i čistačica. Godine 2016. kozarski vrtić vodi Timea Húber, njezina je zamjenica Ágnes Németh, uz još četiri odgojiteljice: Zsófia Pehó, Tünde Andrić Jekl i Patricia Olsovsky Somogyi. Osim njih tu su i gđa Vince, Erika Szabó Osztertag, gđa Takács i Henrietta Guzi.

Ovogodišnji završetak odgojne godine u kozarskome vrtiću obilježen je svečanim programom 2. lipnja. U sklopu njega pokazani su uspjesi odgoja i na hrvatskom jeziku. Djeca su sa svojim teticama zanosno pjevala, plesala i kazivala stihove na hrvatskom jeziku.

-bb-

Zasluzena mirovina

Semeljac Mišo Bošnjak priredio je oproštajnu večer (nakon 48 godina rada odlazi u mirovinu), gdje su bili: njegova uža obitelj, prijatelji i kolege. Večera je bila u semeljskom domu kulture, uz glazbenu pratnju hrvatskih pjesama do kasne noći, te uz odlično raspoloženje i ukusnu svinjetinu i ovčji paprikaš.

Foto: A. Mandić

U obljetničkoj godini Zlatka Price

Izložba učeničkih radova inspiriranih stvaralaštvom Zlatka Price, povodom obilježavanja 100. obljetnice njegova rođenja, organizirana je u okviru događanja u Godini Zlatka Price u izložbenom prostoru ANK školskog središta. Naime, Zaklada Vesna i Zlatko Prica u veljači je raspisala natječaj pod naslovom „O moru sam sanjao...“ na koji se odazvalo mnoštvo natjecatelja iz pečuških škola, a čiji su radovi priređeni za izložbu, otvorenu 29. travnja. Nazočne je pozdravio zastupnik gradske Skupštine, predsjednik Narodnosnog vijeća grada Pečuha i supredsjedatelj sa Zakladine mađarske strane Jozo Hari.

Izložbu je otvorio Árpád Gamus, Zakladin stručni savjetnik i predsjednik ocjenjivačkog suda, voditelj divizije likovne umjetnosti pečuške Kulturne četvrti «Zsolnay».

Na natjecanje je stiglo ukupno 58 radova u dvije kategorije. U kategoriji 5. – 6. razred 27 radova, a u kategoriji 7. – 8. razred 31 rad. Pozivu na natjecanje odazvalo se devet pečuških škola, među njima i Hrvatska škola Miroslava Krležje iz koje je pet učenika poslalo svoje radove na natjecanje. Dvije su učenice dobile i posebnu nagradu: Adel Frei i Luca Ivanković.

Učenici koji su osvojili prva mjesta u spomenutim kategorijama, njih četvero, putuju u Tar na učeničku likovnu radionicu «Malu školu xilografije – Ugo Maffi» za učenike osnovnih škola iz Pečuha, Samobora i Tara, koja će biti održana od 28. svibnja do 5. lipnja. Ostali nagrađeni učenici dobili su poklon-bonove za knjige u vrijednosti od 5000 do 10 000 Ft.

Ovom su prigodom nagrađeni ovi učenici: Ticia Schneider, Krisztián Móga, Zsófia Rofrits, Sára Lehőcz, Gyula Fogarasi, Petra Boros, Anita Lukács, Nora Csajbi, Luca Ivanković, Csenge Csuka, Roland Varga, László Mezősi, Hanna Wingert, Dorina Kovács, Krisztina Szilágyi, Tabita Gastiaboru, Levente Prehoffer, Zsófia Doma, Ivett Majoros, Adel Frei.

Zaklada Zlatko i Vesna Prica osnovana je 2006. godine po želji velikoga hrvatskog slikara Zlatka Price. Osnivači su Zaklade gradovi Samobor (gdje je dugo živio i gdje je sahranjen) i Pečuh (gdje je rođen 1916. godine) te gospođa Jasmina Jugo Prica, udovica Zlatka Price. Godine 2013. Zakladi se pridružila i Općina Tar-Vabriga u Istri, gdje je Prica sagradio kuću i slikao svoj znameniti „Tarski ciklus“. Ciljevi su djelovanja Zaklade promicanje umjetničkova stvaralaštva kroz izložbe u Hrvatskoj i inozemstvu te potpora hrvatskim i mađarskim likovnim umjetnicima organizacijom međunarodnih likovnih kolonija u Taru, u umjetnikovoj kući kojom upravlja Zaklada. Od 2009. godine likovne kolonije održavaju se i za učenike osnovnih škola osnivača. Samoborski sudionici ove godine jesu učenici osnovnih škola Rude i Milana Langa iz Bregane te četvero učenika sa svojim voditeljima iz Pečuha. Ovogodišnja likovna kolonija za učenike iz Pečuha, Samobora i Tara posvećena je obilježavanju stogodišnjice rođenja slikara Zlatka

Price i dio je programa Zaklade pod nazivom „100 godina Price“.

Svi učenici sudjeluju u dvije radionice: u radionici xilografije (drvoreza) i radionici umjetničke fotografije u sklopu kojih će crtati, slikati, skicirati, rezbariti, otiskivati i fotografirati. Organizirat će se i (već tradicionalni) doživljaj *camere obscurae* kao temeljnog iskustva pojave fotografije, te izradbe fotograma u fotografskom laboratoriju tarske Osnovne škole.

Učenici će boraviti u Taru, a posjetit će važna mjesta u okolici: Poreč i Eufrazijevu baziliku, špilju Baredine i Muzej traktora. Radionice završavaju u subotu, 4. lipnja postavljanjem i svečanim otvaranjem izložbe nastalih radova u galerijskome prostoru Zajednice Talijana u Taru. Mladi autori dobiju po jedan otisak svog rada, jednako kao i sve snimljene fotografije, a po jedan primjerak ostaje u Zakladi i bit će povremeno izlagan na prigodnim izložbama.

Branka Pavić Blažetin

BAJA, FANCAGA – Pošto su završeni radovi obnove Bunjevačke zavičajne kuće na Fancagi, ona se može posjećivati od 13. svibnja svakim radnim danom između 10 i 16 sati. Podsjetimo kako je fancaška zavičajna kuća otvorena potkraj 1970-ih godina, a stalna izložba postavljena je na temu „Graditeljska tradicija i stambena kultura bunjevačkih Hrvata s početka 20. stoljeća“. Svečana predaja obnovljene Bunjevačke kuće u organizaciji Gradskog muzeja Istvána Türra bila je 15. lipnja.

Obnovljeni stalni postav Zavičajne kuće otvorio je etnograf dr. Šandor Horvat, predsjednik Odjela za istraživanje narodnosti pri Mađarskome narodopisnom društvu. U prigodnom programu sudjelovali su KUD „Bunjevačka zlatna grana“, učenici Fancaške osnovne škole i Orkestar „Čabar“.

Trenutak za pjesmu

Zemlja I. Seattle

Prodat ne mogu to što mojim posjedom nije
prodat ne mogu tlo, kojemu pripadam sam.
Reče bijelcu Seattle, Suqamisha mudri poglavar.
Prodat ne mogu tlo, kojim luta bizón.
Zemlja je moja mati, to već predobro znamem.
Kako je mogao znat da mu je zemlja mat.
To mu je ona rekla, jer znade govoriti zemlja,
govori zemlja, to znam, jer i sam je dobro čuh.

Ivan Slamnig

Jako uspješna predstava Igrokazačkoga društva

„Kronični lažljivci“ na petrovskoj pozornici

Na Duhovski pondiljak petroviska publika konačno je mogla viditi najnoviji kusić domaćega Igrokazačkoga društva, koji, kako i svako ljeto, i ovput je napunio znatizeljnim gledatelj mjesni kulturni dom. Ovo ljeto i zato, jer po silnoj pauzi, glumci društva s ovim igrokazom su se jur već od jedno ljeto dugo pripravljali, jer lani nisu igrali zbog nagle smrti igrača Alberta Handlera. Nadalje je bilo stanke i zbog lanjskoga 25. jubileja, ali gdo je uspio viditi u ovoj kratkoj kazališnoj sezoni Petrovišćane, rekao bi da je vridno bilo tako dugo čekati na ovu produkciju. Komedija u dvi čini Michaela Cooneyja pod naslovom Jedna laž drugu lovi je komplicirana predstava od skoro tri ure, ali s puno smiha i zabave. Redateljsku palicu i ovo ljeto je imala u ruci Ana Škrapić-Timar.

Kronični lažljivac Petar Labud, u glavnoj ulozi sa Zoltanom Kurczom, s nevjerojatnom igrom dirigira bedavi i brzi ritam cijeloga igrokaza. Kako se gane zbog nezaposlenosti iz jedne laži prema socijalnom uredu da dobije već pinez i da se pred ženom ispade „prava glava familije“ toliko zakomplicira oko sebe jednostavni žitak da će cijeli red pomoćnikov morati „nagovoriti“ da sudjeluju u lažljivoj igri, bolje rečeno prevari, dokle se cijela hiža ne potopi s mrtvacem, napijenom djelačicom Socijalnoga ureda, šantavim i slipim gazdom, betežnim i gluhim podstanarom, a i cijelom rodbinom u kaotično stanje. A kazališće je i zato kazališće da suprot svakidašnjici, u koj bi se ovakove prevare grubo kaštigale, ovde majstora laži zaposli ured da ulovi figure sličnom fifikom, ke je dotad on prakticirao. I svim se duša oslobodi jer se pravoda i život i junaki vraćaju istini i pravici. Petar Labud (Zoltan Kurcz) u geni nosi talentiranost za glumu, od toga smo i ovput osvidočeni i ako je stao na njemu najveć tekstov naučiti u ovom kusiću, pretešku zadaću prez njega ne bi mogli obladati ostali. Njegova hižna družica (Marija Škrapić-Vujčić) sumlja jur u hamišija i na kraju misli da je otkrila veliku svinjariju, kako je nje muž transvestit i ljubi se s podstanarom Julom Bučićem (Laslo Škrapić) ki pak ima svoju zaručnicu Fridu Benčić (Evelin Kurcz) i pripravlja se na svadbu. Kasirati sve već pinez na izmišljene bolesnike, kasnije pak na pokojnomu, stricu Juri (Imre Kapitar) je cilj gospodara, ali to jur ne duši dobro ni za djelatnike Socijalnoga ureda, zato i dojde na kontrolu Paula Šimetić (Teruška Milišić-Szabó), od Obiteljskoga ureda Jelena Horvat (Marica Milišić-Móricz) a na kraju i inšpektorica Milka Čenčić (Ana Geošić-Ne-

ubauer). Pod tim ispitivanjem redom padaju firongi laži i na kraju izvidi se istina. Igraju još dr. Pajrića (Andraš Handler), privatnike za zakapanje mrtvacev Ronč (Petar Temmel) i Valenc (Atila Horvat) i svi, od glavnih do manjih ulogov, na pozornici se predstavljaju kot pravi profesionalci. A publika je svaki put zahvalna da more viditi svoje ljude na sjajnom kazališnom večeru, a kad se

Zoltan Kurcz i njegova kći Evelin

pogleda koliko truda, djela i vrimenta je uloženo u pripravu, onda se znamda s pravom očekuje da u jesenskoj sezoni petroviski teatar putuje dalje s ovim uspješnim komadom. Zaisstinu bi bilo kvar ako drugi gledatelji ne bi se znali diliti u ovom velikom doživljaju kojega nam, obično, svako ljeto vjerno daruju zvanaredni i nesebični ljubitelji glume i teatarskoga izazova.

Tiho

I ljetos moremo biti gizdavi na Igrokazačko društvo u Petrovom Selu

Narodnosni festival u XIII. okrugu

Pod pokroviteljstvom načelnika budimpeštanskoga XIII. okruga dr. Józsefa Tótha, i ove je godine, 29. svibnja, u tom okrugu priređen Narodnosni festival. S kulturnim su se programom predstavili armenska, bugarska, grčka, hrvatska, njemačka, poljska, romska, rumunjska, rusinska, slovačka i srpska manjina.

Najveća je to priredba XIII. okruga takvoga značaja, koja svake godine privlači sve veći broj posjetitelja. Na pozornici, u vrtu crkve sv. Mihovila u Ulici Babér, predstavlja se folklorno bogatstvo narodnosti, koje imaju svoje okružne narodnosne samouprave, a okolo štandovi tih samouprava mame poglede gostiju. Pravi vrtlog rukotvorina, drvenih predmeta, nakita, fotografija,

knjiga i slika te kod svakoga narodnosnog štanda vjetar se poigrava zastavom njihove matične domovine. Ni ovoga puta nisu mogli izostati njihovi kulinarski specijaliteti. Kod hrvatskoga štanda dopredsjednica Hrvatske samouprave tog okruga Jelica Pašić Draško i zastupnica Veronika Draško dočekuju goste. Nude se čevapčići, kako kaže gđa Draško, ravno iz Zagreba, a za dobru slast gutljaj domaće rakije, vina ili mineralna voda. Kod posebnoga stola mogu se prelistati razna djela u nakladi Izdavačke kuće Croatica, a za neodlučne za godišnji odmor turistički katalogi o ljepotama otoka Korčule. Ovom se prigodom pozivu Hrvatske samouprave odazvala pjevačica Oršolka Kuzma, otpjevala je nekoliko izvornih međimurskih i pomurskih pjesama. Kako za MCC Oršolka kaže, u posljednje vrijeme ne zovu je tako često na nastupe po okruzima, i jako je sretna što su je se prisjetili i pozvali. Kako saznajemo, Hrvatska samouprava XIII. okruga na teret ovogodišnjega proračuna sufinancira primjerice HOŠIG-ov ljetni kamp hrvatskoga jezika i kulture, nogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“ i Medijski centar Croatica. I ne u posljednjem redu trebamo naglasiti da je suradnja između ove samouprave i Samouprave okruga Angyalföld skladna. Okupljeni Hrvati do navečer su se družili kod hrvatskoga štanda.

Kristina Goher

Budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina gostovala u Velikoj

Foto: Estera Daražac

Velišku Međunarodnu smotru folkloru „Čuvajmo običaje zavičaja“, koja je ove godine priređena dvadeset šesti put, od 27. do 29. svibnja, mnogi prepoznaju kao priznato susretnište folkloriša. Osim gostovanja mogućnost je to za razmjenu iskustava, obogaćivanje plesne i pjevnice pojedinih društava i napose za zajedničko druženje. Smotra je imala svoj sedmi „Najduži stol u Hrvata“, etno-gastro manifestaciju po kojoj je Velika postala na daleko poznata po turističkoj ponudi raznovrsnih slastica i pića na prebogatom stolu dugom 800 metara. Na smotri i gastro-priredbi i ove je godine nastupila budimpeštanska Hrvatska izvorna plesna skupina. U sklopu svoga jedanaestoga gostovanja izveli su međimurske plesove i napjeve, uz pratnju tukuljskoga Tamburaškog sastava Prekovic. A na najdužem stolu Hrvata, zahvaljujući njima, posjetitelji su mogli kušati mađarske suhomesnate proizvode i sireve te i omiljeni túró rudi.

k. g.

U svitanje ovog dana, došli smo do Tvog oltara. Donijeli smo čistu dušu, dječja srca puna žara.“

Prva pričest u Budimpešti

U sklopu redovite mise na hrvatskome jeziku u budimskoj crkvi Rane sv. Franje 5. lipnja sakrament Prve pričesti, koji im je dodijelio otac Vjenceslav Tot, primilo je tri prvopričesnika, učenika 3. razreda budimpeštanske Hrvatske škole: *Marlyin Mila*, *Laura Szűcs* i *Nándor Puhony*. Za Prvu ih je pričest pripremila vjeroučiteljica Jelica Kőrösi. Mila i Laura već od vrtića pohađaju vjeronauk. U toj se školi taj predmet predaje od vrtića, koji uče osmero djece, te u osnovnoj školi gdje ima trideset i dvoje polaznika.

k. g.

Kisežani na „Orehijadi – festivalu oreha i sega kaj kcoj ide“

Ako se neki festival treći put organizira, polako moremo reći da je obljubljen i poznat nastao. Programi „Orehijade“ aktiviziraju i vabu mjesne ljude, okolicu i znatizeljno dođu na poziv i prijateljska društva iz raznih zemalj. U organizaciji Općine Orehovica i KUD-a Fijolica, 23. aprila, u subotu otpodne, održan je «III. Festival oreha i sega kaj kcoj ide» u međimurskoj Orehovici. Kiseška Hrvatska samouprava pod peljačtvom Šandora Petkovića sa svojim Pjevačkim zborom „Zora“, koga dirigira Imre Haršanji, je isto sudjelovala na ovom programu.

Prvi dio ove manifestacije omogućio je upoznavanje proizvoda, lokalnih i regionalnih, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstvom. Bilo je tamo svega. Od kolača, likera, meda do prvi put izložena orihovoga ulja i svetomarske čipke. Mimohod kroz orehovičke ulice peljala je čakovečka Zrinska garda uz pratnju Skandal benda i domaćih ognjogascev. U bogatstvu folklornih nošnjevu su se mogli diviti gledatelji ove povorke. Novost je bila u kulturnom domu prvi put nariktana izložba starih slika, ča je samo uvod jedne općinske monografije. Na kulturnoj smotri u prepunoj dvorani nastupili su Karolina Matjašec i Martina Jakšić, vokalna skupina Zrinski, Dječja tamburaška sekcija KUD-a Fijolica, Udruga Kalinka, Zlatna korita, KUD Strahoninec, KUD Tančec iz Rugvice. Međimursko folklorno društvo iz Ljubljane predalo je sto pari papučić kao humanitarni poklon županijskoj bolnici, porodjajnom odjelu. Kiseški pjevački zbor „Zora“ ovput s medjimurskim pjevačkim buketom je iznenadio domaćine. U svetačnom okviru predane su nagrade najboljega orehovca, orehnjače, kolača i najdebljega oriha. Župan Međimurske županije Matija Posavec, zamjenik načelnika Općine Orehovica Željko Martinec, glavni organizator i predsjednik KUD-a Fijolica Marko Sušec izrazili su svoje zadovoljstvo zbog uspješne manifestacije ča se vidi i po sve većem broju proizvođačev izlagačev i u sve većem broju posjetiteljev. Ova priredba sa svojim jedinstvenim čarom lipo se

Kiseški zbor „Zora“ spreman je na mimohod

uključuje u Dan Međimurske županije. Druženje se je nastavilo uz ukusnu vičeru, slatkiše „Orehijade“ i uz kapljice raznih pilov.

Skandal bend je nudio nezaboravnu muzičku ponudu za tancanje i dobro raspoloženje. S prijatelji se ponovo vidimo na Festivalu trgadbe u Kisegu!

Marija Fülöp-Huljev

Sto trideset ljet Dobrovoljno ognjogasno društvo u Kemlji

Na veliku svetačnost su se Kemljanci spravili 15. maja, u nedilju. Pred 130 ljet se je utemeljilo Dobrovoljno ognjogasno društvo u našem selu. Ognjogasci imaju jednu jako lipu zastavu, ali, nažalost, vrime je i ovo skoro uništio, a financijski je društvo jako slabo, da bi bilo moglo platiti restauraciju stare zastave. Veljek su na pomoć došli njevi prijatelji iz slovačkoga grada Gabčikova. Već od dvadesetljetna stara veza s njimi je jaka i iskrena. Ovo selo ima ugarsko stanovništvo, i se zove ugarski Bős. Oni su predložili, da ćeju besplatno ušiti kopiju stare zastave i samo materijal treba platiti. I vidite čudo, po jednom ljeti zastava je gotova!

Mora se znati da na držali stare zastave je 307 ugarskih minigrbov iz bakra, na ki su bivšim članom imena urizana. Ovo držalo je isto restaurirano, i na ovo je došla kopija stare zastave. U špicu je grb ognjogascev. Ovo je remek-djelo zapovidnika iz Bősa, Szabolcsa Bota. A zastavu su ušile i zišile Adrienn Karika i Zsuzsa Csóka. Patrona svetoga Florijana na platno je nafarbao Gyula Csóka, ča je sve izvanredno lipo. Materijal je darovao Miklós Baán. A za pinezi

se ne govori, ali se sumlja da je morala biti veća svota. Došao je dan blagoslova zastave. Iz Gabčikova je jako velika delegacija došla. Ondašnji zapovidnik ognjogascev Szabolcs Bot je prikdao zastavu. Pred svetu mašu je Andrea Bot u svetačnom govoru predstavila povijest zastave, i objasnila simboliku. Po blagoslavljanju ča je farnik Marko Mogyorósi vršio na jako svetačni način, dar-zastavu je prikzeo Mate Farkaš, zapovidnik kemljanskih ognjogascev. Koncem svete maše slijedeća društva i privatniki su privezali spomen-mašljine na novu-staru zastavu: Szilvia Baán kot majka zastave, Nimška samouprava, Hrvatska samouprava, KUD Konoplje i Zsuzsa Csóka pak Adrienn Karika, šivalje zastave. Za jedan tajedan kašnje je predana zastava cijelomu selu pred velikom javnošću, kad iz trih držav su bile pozvane delegacije na svetačnost i na feštu na takozvani Dan istancanja majskoga driva. Iako se Kemljanci ufaju, da ov prelipi stari običaj će biti pelda domaćim ognjogascem, kade more zastava biti nazoči, recimo na Tijelovu ali na goristajanju – tako, kako je nekada običaj bio i Kemlji. Naše ognjogasce moramo postaviti na stari nekadašnji rang, na radost i zadovoljstvo našega sela.

Franci Nemet

Foto: Zsuzsanna Balsay

Proletni festival u Šeljenu

U organizaciji šeljinske Hrvatske samouprave, 21. svibnja priređen je Proletni festival. Program je započeo u popodnevnom satima svetom misom na hrvatskom jeziku, u šeljinskoj katoličkoj crkvi. Zamisao Festivala narodila se lani, budući da su Šeljinci više puta gostovali u Hrvatskoj na raznim priredbama i htjedoše uzvratiti prijateljske pozive, a budući da je prošlogodišnji festival bio vrlo uspješan, htjeli su ga ponoviti u nadi će se taj događaj uobičajiti.

Toga su dana na Festival pozvali pet sudionika: barčanski KUD Podravina, Tamburaški sastav Biseri Drave, virovitički KUD Virovitica, Zlatne noge i Šeljinske tamburaše. Društva koja su se odazvala pozivu domaćini su čekali i ugostili u popodnevnom satima. Sveta misa na hrvatskom jeziku počela je u 17 sati, a poslije toga je bila povorka KUD-ova – čiji su članovi bili u narodnoj nošnji, što je još više pridonijelo šarolikosti priredbe – do mjesnoga Društenog doma. Gledatelji su uživali prateći njihove pjesme i plesove u povorci. Vrijeme, jednako kao i lani, opet je pogodovalo Šeljincima, bilo je prekrasno sunčano, stoga je kulturno-folklorni program mogao početi na dvorištu Doma. Priredbi su pribivali generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, šeljinski gradonačelnik Attila Nagy te predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava okolnih naselja. Festival je podupirala šeljinska Gradska samouprava, na čelu s gradonačelnikom Attilom Nagyem. U kulturnom dijelu večeri publika je prvo mogla vidjeti nastup Šeljinskih tamburaša, nakon njih je na pozornicu stupila Plesna skupina Zlatne noge, nakon

Virovitički KUD Virovitica

njih je slijedio program virovitičkoga KUD-a. Na pozornicu su izašli Šeljinski tamburaši, taj domaći sastav djeluje od prosinca 2014. godine pod vodstvom Zoltana Viz-

varija. Odsvirali su između ostalog prekrasne podravske napjeve, poznate svakom u ovoj regiji. Plesna skupina Zlatne noge također je dala sve od sebe svojom novom šokačkom koreografijom. Virovitičani su prvi put nastupili na ovoj priredbi, donijeli su splitsku koreografiju. KUD Virovitica osnovan je 1988. godine, okuplja 40-ak članova i već punih 28 godina njeguje folklor hrvatskih krajeva. Zanimljivost je KUD-a da je on neprekidno već 22 godine i organizator redovitoga božićnog koncerta „Večer folklor, pjesme i običaja“. U svom repertoaru imaju koreografski obrađene baranjske, slavonske, podravske, zagorske, posavske, ličke, splitske plesove te pučke i vjerske običaje. Nakon njih starinski tamburaški orkestar Biseri Drave očarao je publiku s pjevačicama sastava Doris Dudaš i Bernadetom Dudaš. Program je završio nastupom barčanskoga KUD-a Podravina. Prikazao je podravsku koreografiju s kojom je ozračje do kraja programa ostalo odlično. Šeljinci su sve sudionike i goste ugostili, pripremili bogatu večeru. Završna je scena dana bilo druženje uz ples i svirku Orkestra Vizin.

Luca Gažić

Barčanski KUD Podravina

Mala stranica

Zagrebački učenici u Budimpešti, hošigovci u Zagrebu

U ovoj školskoj godini ponovno smo imali priliku ugostiti učenike naše zagrebačke prijateljske škole, a HOŠIG-ovi su učenici mogli u Hrvatskoj usavršiti svoje znanje hrvatskoga jezika te proširiti spoznaje stečene na satima narodopisa i povijesti. Prvo su doputovali k nama zagrebački đaci i s njima smo već prvoga dana posjetili kraljevski dvorac u Godlovu (Gödöllő). Za nas je i to bila povijesna zanimljivost jer su prije nekoliko godina u tome dvorcu održani pregovori koji su pridonijeli članstvu Hrvatske u Europskoj uniji. Drugi dan pohodili smo Trg junaka te skrenuli pozornost učenika da je sv. Ladislav utemeljio Zagrebačku biskupiju, Bela IV., bježeći pred Tatacima, utočište pronašao u Trogiru, a kralj Matija za učvršćivanje renesansne kulture u Mađarskoj zamolio je Ivana Duknovića, kipara rodnom iz Trogira. Posjetili smo Zoološki vrt, a program je završen športskim aktivnostima u školi. Sljedeći smo dan posjetili Budimsku tvrđavu i Várkert bazár. Kod kipa Eugena Savojskog smo naglasili da je on bio jedan od najvećih habsburških vojskovođa i pošto je svojom vojskom zaustavio Turke, za svoje zasluge dobio je imanje na području današnje Hrvatske. Zatim smo pogledali baziliku sv. Stjepana i divili se zdanju Parlamenta izvana i iznutra. Učenici su na zgradi Mađarskog parlamenta odmah otkrili grbove Dalmacije i Slavonije te grada Rijeke. Mi smo pak rekli da su za vrijeme dualizma hrvatski zastupnici na zasjedanjima mogli govoriti na svome materinskom jeziku, bili su zastupljeni i u Gornjem i Donjem domu, njihovu je nazočnost građanima glavnoga grada označila na zgradu istaknuta hrvatska zastava. Gosti učenici nakon izleta u Budimpeštu otputovali su svojim domovima, ali nakon nekoliko sati slijedili smo ih i mi posebnim autobusom. Pred zagrebačkom školom čekali su nas učenici i njihovi roditelji. U glavnome gradu Hrvatske pogledali smo katedralu, riznicu crkve s moćima, među ostalima ručnu kost osnivatelja sv. Ladislava. Prošetali smo Gornjim gradom, glavnim trgom, prošli kroz Kamenita vrata do zgrade Hrvatskog sabora, crkve sv. Marka i Muzeja

grada Zagreba. Sutradan smo krenuli na izlet autobusom u Zaprešić i Krapinu. Zaprešić je čuven po Novim dvorima, koji su tijekom povijesti bili u vlasništvu znamenitih obitelji hrvatsko-mađarske povijesti. Među vlasnicima bile su obitelji Zrinski, Festetich i Erdődy. Kasnije je dospjelo u vlasništvo obitelji Jelačić i ovdje je sahranjeno više članova te obitelji. Sljedeća postaja nam je bila Krapina, gdje smo u muzeju upoznali svakodnevni život krapinskog neandertalca. Na dan rastanka oprostili smo se od učenika, roditelja i profesora te smo se vratili u Budimpeštu prepuni novih doživljaja. Ovim putem želimo zahvaliti za potporu Hrvatskoj samoupravi grada Budimpešte, Hrvatskoj samoupravi II. i XII. okruga, koje su nam omogućile ostvariti ovaj program, suradnju s matičnom domovinom, lijepu doživljaje, a nama nastavnicima razmjenu stručnih iskustava sa zagrebačkim kolegama.

Rita Grbavac, razrednica 5. razreda
Dora Grišnik, razrednica 6. razreda

Od jeseni u budimpeštanskom HOŠIG-u

Učenici osmog razreda osnovnih škola već znaju da od jeseni u kojoj će srednjoškolskoj ustanovi nastaviti svoje školovanje. Iz pomurskih hrvatskih škola katkad se nađe po jedan učenik koji izabere jednu od hrvatskih dvojezičnih gimnazija, ili u Budimpešti ili u Peču. Martin Bences odlučio se za budimpeštansku gimnaziju, gdje je i primljen. Odličan je učenik, svira tamburicu u Tamburaškom sastavu „Kitica“ i vrlo voli hrvatski jezik, upravo zbog toga je izabrao Hrvatsku gimnaziju. Martin je i dobitnik stipendije prof. dr. Karlo Gadanji i mnogih vrijednih priznanja na polju hrvatskoga jezika i kulture. Želja mu je da za dvije-tri godine uspije usvojiti hrvatski jezik tako da tečno može razgovarati sa svojim sugovornicima. Željno očekuje nove izazove u novoj školi u Budimpešti.

Pustara gradi svoj jedinstveni izgled

Pustara (Postara) drugo je najmanje selo među hrvatskim pomurskim naseljima. Prvi put se spominje 1373. kao Semyenfeulde. „Semjén“ znači vjerojatno ime tadašnjega vlasnika posjeda. Hrvatski naziv Pustara ili Postara spominje se oko 1750. g., a nastalo je, po svemu sudeći, od riječi pustoš na hrvatskome jeziku. Prema sadašnjem izgledu u Pustari uopće nije pustoš, sve je ljepše i ljepše mjesto, a na Danu naselja okupilo se mnoštvo mještana da u društvu proslave postojanje mjesta.

U Pustari ne djeluju odgojno-obrazovne ustanove, ali Seoska samouprava pokušava ugoditi mještanima na neki drugi način, staru zgradu škole preobrazila je u Integrirano središte za usluge zajednice, gdje se često održavaju programi za razne naraštaje. U zadnje dvije godine selo se vrlo razvilo, naime načelnik Laci Prekšen smatra da selo i svojim izgledom treba

Kulturni je program vodio načelnik Laci Prekšen (slijeva); na njegova pitanja odgovara sakupljač Zoltan Markač.

zračiti zajedništvo, zato su jednako uređena javna mjesta s istim pločicama od granita, vanjskim namještajem. Mjesto je uvijek bilo poznato po vještim športašima, a ubuduće računaju i na turiste koji su ljubitelji raznih športova na otvorenome. Izgrađen je malonogometni teren s umjetnom travom, pješčani teren za odbojku, za badminton, postavljen je velik vanjski šah, stolovi za stolni tenis, igralište za djecu, na raspolaganju su bicikli. Pustara je raj za djecu, međutim i to mjesto pogađa odlazak mladih u inozemstvo, u Budimpeštu poradi radnoga mjesta. Ipak, kada se organizira Dan sela, oni uvijek posjete svoje rodno mjesto. U mjestu je obnovljeno i crkveno dvorište, izgrađena je nova ograda od kovanog željeza, za hodočasnike je napravljena vrtna kućica (filagora), to će biti mjesto i za bogoslužja na otvorenome. Vjernici i seosko vodstvo složili su se da se izgrade postaje, štacije u crkvenome dvorištu i, prema planovima, do prošćenja, tj. do Svete Ane bit će i predane. Za mjesno vodstvo bitne su i hrvatske

Obnovljeno crkveno dvorište

tradicije, u zgradi IKSZT-a uređena je izložba o nekadašnjem vinogradarstvu i gastronomiji ovdašnjih Hrvata. Na Dan naselja Sepečetničar Zoltan Markač imao je izložbu iz materijalne kulture pomurskih Hrvata.

Pustarska Hrvatska samouprava, na čelu s Čabom Prekšenom vrlo dobro surađuje sa Seoskom samoupravom, programi se organiziraju zajedno, ove su se godine uspješno natjecali za narodnosne programe, iz njih će biti ostvarena hrvatska misa, hodočašće, običajni tabor za djecu.

Kulturni program Dana naselja također je nudio niz hrvatskih sadržaja, nastupile su članice Pjevačkoga zbora „Biseri Pustare“, Dramska sekcija keresturskih žena, Sumartonski lepi dečki i razne druge kulturne skupine iz okolice.

beta

SERDAHEL – Hrvatska samouprava Zalske županije i Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ od 20. do 26. lipnja organizira Tamburaški kamp za osnovnoškolsku djecu, za srednjoškolce i studente u Fedakovoj kuriji. U kampu će ljubitelji tamburice vježbati po skupinama sa stručnim voditeljima. Osim učenja tamburice sudionici će imati zanimanja iz hrvatskoga jezika i narodopisa, bit će organizirane sportske igre te izlet u Hrvatsku.

SERDAHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“, u suradnji s Foto-kino klubom Ivanovec, od 27. lipnja do 1. srpnja organizira III. Međunarodnu filmsku radionicu u kojoj će sudjelovati srednjoškolci iz raznih hrvatskih regija, odnosno iz Ivanovca. Prema planovima, snimat će se kratak igrani film čiji su scenarij zajedno izradili serdahelski i ivanovečki filmaši i u njemu će uloge igrati sudionici radionice, a jednako tako i operaterske poslove obavljat će oni. Tijekom radionice bit će organizirani izleti u Budimpeštu i Crikvenicu. Radionicu potpomaže Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske, Grad Čakovec, Udruženje hrvatskih samouprava Zalske županije.

SUMARTON – Seoska samouprava toga mjesta, u suradnji s mjesnim civilnim udrugama, 25. – 26. lipnja priređuje dvodnevnu manifestaciju pod naslovom „Otvoreni podrumi u Kamanovim goricama – 25. obljetnica zvonika“. Svečano otvaranje programa bit će u 10 sati u Kamanovim goricama kod Odmorišta svetog Orbana, tada će započeti i posjet klijetima (tijekom dana posjetitelji će moći kušati domaća vina i domaća jela), kulturni će se program prirediti u 15 sati. U večernjim će satima biti svečano zatvaranje Drvorezbarske i likovne kolonije, koja će djelovati tijekom cijeloga prethodnog tjedna. Posjetitelji će moći pogledati izložbu nastalih umjetnina kod klijeti Stjepana Radnaja. Programi u nedjelju počinju u 10 sati posjetom klijetima, a u 14 sati će se prirediti kulturni programi.

Međunarodni susret planinarskih društava

Međunarodni susret planinarskih društava željezničara iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske okupio je u Révfülöpu (pokraj Balatona) dvjestotinjak planinara, koji su na odredište stigli 3. srpnja. Čekali su ih bogati programi, kazao je u ime domaćina budimpeštanske Udruge pješačko-turističkog društva Lokomotiva (koja broji 300 članova) njezin predsjednik Martin Išpanović. Susret je trajao do 5. lipnja, a suorganizator mu je bila Zemaljska turistička organizacija željezničara. Susretu su pribivali planinari iz Ljubljane, Maribora, Celja, Gospića, Zagreba (Hrvatsko planinarsko društvo „Želje-

ničar“), Šida, Priboja... Sudionici, njih dvjestotinjak, bili su smješteni na obali Balatona, u mjestu Révfülöpu (u kampu „Napfény“). Ustrojena je pješačka tura na planinu Badacsony i plovdba po Balatonu, a nedjelja je bila u znaku uobičajenih natjecanja: skakanje udalj iz mjesta, bacanje kamena s ramena, pikado (žene), povlačenje konopca. Naravno, sve uz druženje i glazbu.

KOZAR – U organizaciji tamošnje Hrvatske narodnosne samouprave, 25. lipnja, na Svetog Ivana Krstitelja, zaštitnika kozarskih Hrvata Šokaca, u tom se selu priređuje uobičajeni godišnji Hrvatski dan koji počinje popodnevnim svetom misom u mjesnoj crkvi, s početkom u 16.30. Misu na hrvatskom jeziku služit će dekan župnik Harkanjske rimokatoličke župe Ladislav Ronta, a pjevat će je vršendski Pjevački zbor „Orašje“. U 18 sati u domu kulture počinje folklorni program uz sudjelovanje: polaznika vrtića, pečuškog KUD-a Tanac, birjanskih plesača i Pjevačkoga zbora iz etnosela Bocanjevi (Hrvatska).

Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske

Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini „Stećak“ i Hrvatska matica iseljenika iz Zagreba, a pod pokrovitelj-

Mirjam Filaković

Fani Bubreg

stvom Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i ove godine organizira Reviju tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske.

Djevojke koje su se prijavile na natjecanje već su poznate, njihove fotografije objavila je Udruga „Stećak“ te i vi internetom možete glasovati za njih na linku <https://www.facebook.com/udrugasteacak/app/368392910021259/>

Glasanje traje od 8. lipnja 2016. u 12 sati do 2. srpnja 2016. u 12 sati. I ove godine dvije djevojke predstavljaju Hrvate iz Mađarske na pomenutom natjecanju: Fani Bubreg i Mirjam Filaković. Glasovanjem pokraj njihova imena i fotografije glasujete za osvajanje titule „Najfotogeničnija djevojka u narodnoj nošnji“.

Djevojka koja osvoji najveći broj glasova na Facebookovoj stranici, bit će proglašena najfotogeničnijom Hrvaticom u narodnoj nošnji i pridružit će se trima najljepšim djevojkama u hrvatskoj narodnoj nošnji, koje će proglasiti stručno povjerenstvo tijekom svečanoga završnog programa 2. Revije tradicijske odjeće i izbora najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske.

SENANDRIJA – Hrvatska samouprava toga grada poziva sve zainteresirane na proslavu drevnoga hrvatskog (dalmatinskog) običaja, na «Ivanjdansko veselje», koja se priređuje u subotu, 18. lipnja, na obali Dunava. Prema predviđenome programu, u 15.30 je misa u crkvi na Klisi, kod gornjogradskoga župnog ureda, potom uz limenu glazbu povorka kreće do Gradske kuće, gdje najstariji Dalmatinac poziva gradonačelnika i goste na proslavu. U 18.30 je svečano otvorenje Ivanjdana, u 20 sati je večera, u 23 sata pak paljenje vatre i preskakivanje lomače te glazba i zabava do rane zore.

KISEG – Puhački orkestar u dotičnom gradu ov vikend svečuje 150. obljetnicu svojega postojanja i, povodom toga, tri dane dugo će sa svojom glazbom razveseljavati ne samo građane nego i cijelu okolicu. Uz ovu vrstu zabave predviđeni su i programi, sajmi, muzička povorka, show šipašev i već od dvadeset puhačkih sastavov će zabavljati publiku. U subotu, 18. junijski napodne će Prisičane obradovati varaždinski muzičari.

Europsko nogometno prvenstvo u Francuskoj

Hrvatska i Mađarska prvi put zajedno na velikome natjecanju

Europsko nogometno prvenstvo u Francuskoj započelo je 10. lipnja susretom Francuske i Rumunjske. Nakon pet europskih prvenstava sa 16 reprezentacija, prvi put na EP-u u Francuskoj sudjeluju 24 reprezentacije, među njima i Hrvatska, kojoj će ovo biti 5. nastup, i Mađarska, kojoj će ovo – nakon 44 godine – biti 4. nastup.

Najbolje europske reprezentacije svrstane su u šest skupina. Hrvatska je u skupini D sa Španjolskom, Češkom i Turskom, a Mađarska u skupini F s Portugalom, Islandom i Austrijom.

Podsjetimo da je nakon osamostaljenja Hrvatska prvi put nastupila na Europskom prvenstvu u Engleskoj 1996. godine. U kvalifikacijskoj skupini s Italijom osvojila je prvo mjesto i izravno se plasirala na svoje prvo veliko natjecanje.

Prvi nastup na *svjetskim prvenstvima* Hrvatska je ostvarila 1998. godine u Francuskoj, gdje je natjecanje završila na trećem mjestu, a napadač *Davor Šuker* postao najboljim strijelcem prvenstva. Brončana medalja iz Francuske ujedno je i najveći uspjeh Hrvatske u proteklih dvadeset godina.

Od svojih prvih nastupa na velikim nogometnim natjecanjima, Hrvatska je propustila samo jedno Svjetsko (JAR, 2010.) i jedno *Europsko prvenstvo* (Belgija i Nizozemska, 2000.). Najveći

1960.), tri srebra (Melbourne, 1956., Helsinki, 1952., London, 1948.) i jednu broncu (Los Angeles, 1984.).

Nakon 44 godine (Belgija, 1972.), Mađarska se vraća na Europsko prvenstvo. Prvi put Mađarska je na EP-u nastupila 1964. u Španjolskoj kada je postigla i do sada osvojila najveći uspjeh, brončanu medalju, a Ferenc Bene i Dezső Novak bili su najbolji strijelci. Na svjetskim prvenstvima Mađarska je ostvarila devet

nastupa, prvi put 1934., a okitila se i s dvije srebrne medalje 1938. u Francuskoj i 1954. u Švicarskoj. Posljednji nastup na SP-u Mađarska je ostvarila prije 30 godina, 1986. u Meksiku. Uz to na Olimpijskim igrama u razdoblju od 1952. Mađarska je osvojila čak pet medalja, od toga tri zlata (Helsinki, 1952., Tokio, 1964. i Mexico City, 1968.), jednu broncu (Rim, 1960.) i jedno srebro (München, 1972.).

uspjeh na EP-ima Hrvatska je ostvarila 1996. i 2008. Godine kada je izborila četvrtzavršnicu. Dodajmo da je – prije osamostaljenja Hrvatske – Jugoslavija četiri puta (1960., 1968., 1976. i 1984.) nastupila na Europskom prvenstvu, te osvojila dvije srebrne medalje (Francuska, 1960. i Italija, 1968.). Na Svjetskom je prvenstvu nastupila osam puta, a ima dva četvrta mjesta (1930. i 1962.). Na Olimpijskim igrama osvojila je pet medalja, jedno zlato (Rim,

Pred 45.000 gledatelja na stadionu Park Prinčeva u Parizu sudio je Jonas Eriksson iz Švedske.

Strijelac jedinog gola bio je Luka Modrić u 41. minuti.

Hrvatska će sljedeći nastup imati u petak 17. lipnja protiv Češke u Saint-Etienneu u 18 sati, a u posljednjem, 3. kolu će Hrvatska igrati protiv Španjolske 21. lipnja u Bordeauxu u 21 sat.

Stipan Balatinac

EURO 2016:
Hrvatska pobijedila Tursku 1 : 0.